

HET HOERENBOEK

Recensie door Wil Verschoor

"Het werk is een verslaving. Aan de ene kant haat je het en aan de andere kant trekt het enorm. De spanning, het geld, het avontuur, de gezelligheid en de zelfstandigheid maken dat je doorgaat. In geen ander werk dat ik ken, heb je dat. Het doet er niet toe of je jong, oud, mooi of lelijk bent. Er is een soort verbondenheid. Natuurlijk is er broodnijd, wantrouwen en dat kan knap vervelend zijn, Maar toch....."

(uit: het Hoerenboek).

In het *Hoerenboek* vertellen tien vrouwen hun verhaal. Ieder verhaal is anders. Er zijn vrouwen bij die nu werken, er zijn vrouwen die vroeger gewerkt hebben. Ze vertellen hoe hun leven verlopen is en vooral wat hun werk in de prostitutie voor hen betekent. De verhalen zijn opgeschreven door Martine Groen en als je het boek leest dan hoor je de vrouwen als het ware praten. Wat vind ik van het 'Hoerenboek'? In elk geval vind ik het een gemakkelijk te lezen boek, zowel wat stijl betreft als taalgebruik. De keuze die gemaakt is om de verhalen van de vrouwen afzonderlijk te gebruiken, vind ik heel plezierig.

Alle boeken over prostitutie worden volgens mij te 'heavy' gemaakt door statistieken en conclusies over waarom vrouwen zouden gaan werken. Door levensverhalen te gebruiken is de mystiek die rondom hoeren hangt wat verdwenen. Het worden ineens gewone vrouwen met een gewoon beroep. Ik leg het even uit: alle vooroordelen worden minder, het zijn geen buitengewone vrouwen, niet per definitie probleemvrouwen. En ook het vak ziet er daardoor minder spannend en minder geheimzinnig uit. Wat me verder opvalt is de open wijze waarop de geïnterviewde vrouwen praten, eerlijk en zonder franje.

Het lezen van het boek levert me ook nieuwe vragen op:

- Hoe krijgen hoeren méér inzicht in hun eigen achtergronden, zowel persoonlijk als maatschappelijk?

- Als je het stigma er af wilt hebben, hoe bereik je ook de niet-hoeren?

- Moeten hoeren degenen zijn die mentaliteitsveranderingen teweeg brengen?

- Werkt het polariserend als hoeren zelf de vooroordelen proberen weg te werken?

Met het erkennen van het feit dat hoeren gewoon vrouwen zijn die hun werk doen, is er volgens mij een opening gemaakt in het taboe van de prostitutie.

"Soms zou ik wel eens een ander beroep willen leren, niet zo'n zwaar en moeilijk vak. Een makkelijk beroep waar niet op neergekeken wordt. Dat heb ik altijd het zwaarste gevonden van het vak, dat de maatschappij ontkent dat het bestaat en dat er zoveel mensen van profiteren."

(uit: het Hoerenboek; Tien vrouwen over het vak, door Martine Groen. SARA Amsterdam, 1987)

UIT HET LEVEN GEGREPEN

Halfo vrouwen van de Rode Draad,

Ik werk achter het raam en daar gebeuren rare dingen zoals 'het weigeren van buitenlanders'. In sommige straten of buurten word je door de huisbaas of je collega's verteld dat het niet toegestaan is 'buitenlanders' mee te nemen. Wie ze daar mee bedoelen is zo onduidelijk dat het moeilijk wordt om dat beleid uit te voeren. Zou een Surinamer nou een 'buitenlander' zijn of niet en wat te doen met iemand die er nogal Indonesisch (dat mag namelijk wel) uitziet. Hem om zijn paspoort vragen? Van collega's zag ik dat ze wel eens een 'verdacht' persoon meenamen maar

als ik daarnaar vroeg bleek het altijd een 'vergissing'. Dan zeiden die meisjes dat het geen Marokkaan was maar een Fransman; of dat hij het maar voor de helft (Nederlandse vader of moeder) was. Een ding hadden ze wel gemeen. De 'verdachten' moesten meer betalen om hun uiterlijk (en daarmee lastige vragen van mensen zoals ik) goed te maken en dat vond ik zo oneerlijk dat ik mijn laffe angst hanteerde en op alles wat er niet Hollands genoeg uit zag 'nee' zei, wat me vaak boze opmerkingen van donker besnorde landgenoten opleverde maar ook schouderklopjes van klanten die het heel verstandig van me vonden dat ik zo zuinig op mezelf was. Doordat ik regelmatig van werkadres verander, kwam ik op een

gegeven moment ook in buurten terecht die minder chic genoemd werden. Daar namen de meisjes wel buitenlanders en dat was wel even wennen voor me. Aanvankelijk vond ik dat soort meisjes ook wel van het goedkope soort, al vond ik het wel sportief dat de 'verdachten' niet méér hoefden te betalen dan andere klanten. Goedkoop bleken ze ook niet, ze vroegen dezelfde prijzen als ik en er werd niet (of zelden) zonder condoom gewerkt. Vaak zei ik tegen de anderen dat het me wel gevaarlijk of vies leek om met die mannen naar bed te gaan, uiteindelijk willen ze toch alleen maar zonder condoom en godragen ze zich toch als barbaren bij een vrouw? Maar daar werd om gelachen en mijn nieuwe vriendinnen vertelden me dat er net zoveel lelijke, lastige, vieze en vervelende tussen zitten als bij de Nederlandse klanten. Kortom zij hadden hele andere ervaringen dus ik kon daar zonder angst voor straf naar hartelust experimenteren met mijn eigen vooroordelen en inderdaad het viel allemaal reuze mee. Inmiddels heb ik veel leuke ervaringen met Hollanders en Vollanders (of hoe men kleurige landgenoten op dit moment noemt) en tegen alle mannen die er vies of dronken uitzien, of gewoon een rotkop hebben, zeg ik nog steeds: nee! Ongeacht de plaats waar ze geboren zijn. Het levert vaak dodelijke blikken op van collega's en klanten die denken dat een wit velletje meer waard is. Nou ze bekijken het maar. Grijs hoeft niet grauw te zijn. Ik vind het een prachtig kleurtje.

Marja.

Beste redactie,

Ik hoorde via via dat er binnenkort een blaadje komt voor vrouwen in de seksbizz en dat wij zelf óók daar in kunnen schrijven of tips kunnen geven.

Wat ik zeggen wil is dat ik het zo jammer vind, dat je elkaar nooit meer ziet, of heel toevallig. Ik heb zelf in een paar clubs gewerkt en hoeveel vrouwen daar gekomen en gegaan zijn: niet te tellen. Soms had je net iets leuks met iemand opgebouwd en ja hoor, dan was ze weer weg en niemand wist waar naar toe. Van sommige vrouwen vraag ik me echt af hoe het met ze gaat en niet alleen omdat ik goed met ze kon opschieten.

Nou wilde ik aan jullie vragen: Kunnen jullie niet op een of andere manier bemiddelen, misschien een rubriekje "Opsporing verzocht" of zoiets. Ik weet het ook niet precies, want ik wil natuurlijk niet dat iedereen weet waar ik gewerkt heb en hoe ik heet, terwijl ik toch wil weten hoe het met mijn vriendinnen is gegaan.

Ik hoop dat jullie er iets op vinden,

groetjes Tessa.

Antwoord:

Kijk maar eens naar onze advertentierubriek HOT SHOT. Je kunt je advertentie zo anoniem houden als jezelf wil; wij zorgen voor discrete doorzending van de reacties.

Beste melden van De Rode Draad,

Om te beginnen wil ik jullie bedanken voor de "ik doe het met" stickers die jullie me verleden week hebben toegezonden. Ik heb er een op een stukje karton geplakt en eronder gezet: "en daarover discussieer ik niet!!" Het scheelt me een hoop vragen zoals "wat kost het zonder" enz. enz. en dus ook een hoop irritatie. De overige heb ik aan de andere meiden + 1 aan m'n vriend gegeven. Van hun ook bedankt. Ik weet pas sinds kort van jullie bestaan maar ik vind het wel te gek! Een organisatie van alleen hoeren. YES! Even over mijzelf. Mijn werknaam is Louise en ik werk nu ongeveer 4 jaar. Begonnen in clubs en nu achter het raam. Het contact van mens tot mens is iets dat ik onder mijn collega's weinig ben tegengekomen. Een van de redenen is (denk ik) de combinatie collega/concurrent, wat ik nog steeds heel jammer vind. Daarom zou ik graag lid willen worden van jullie organisatie (als jullie tenminste leden hebben?) en op een van jullie open avonden willen komen. Kunnen jullie me de exakte data toesturen? P.S. een vriendin van me wil ook mee, maar ze werkt niet meer, kan dat of niet? Ik hoor het wel. Groetjes, de mazzel, Louise X.

Hallo Louise,

ledere eerste vrijdagavond van de maand hebben wij van 7 tot ongeveer 9 uur open huis op ons kantoor. Je kunt dan met ons en met andere collega's kennismaken. Juist omdat we dan 'onder elkaar' zijn, hebben we het over zaken waar je bij andere gelegenheden niet zomaar over kunt praten. We hopen je gauw eens te zien en natuurlijk kun je je vriendin meenemen.

Ons adres is Kloveniersburgwal 47, Amsterdam; we verwachten binnenkort naar een ander, definitief adres te verhuizen, dus bel even of het adres nog klopt: 020-24.33.66.

Iedereen die in de prostitutie werkt of heeft gewerkt is welkom!!!!!!

Beste redactie,

Ik ben 47 jaar en heb ongeveer 25 jaar geleden 2 jaar als prostituée in Amsterdam gewerkt. Mijn familie die in een klein provincieplaatsje woont, heeft hier nooit iets van geweten. Mijn perfecte dubbelleven en hun kortzichtigheid maakte dat er geen lastige vragen werden gesteld.

Die twee jaren waren zeker niet de makkelijkste in mijn leven maar toch naarmate ik ouder word en mijn dochter de leeftijd begint te krijgen die ik toen had, komen er steeds meer vragen in me op.

Met m'n man kan ik daar niet over praten. Die vindt dat ik blij moet zijn dat hij me uit dat a-sociale milieu heeft gered en dat er geen oude koeien uit de sloot gehaald moeten worden. Die steekt dus ook liever zijn kop in het zand omwille van de 'lieve vrede'. Hoewel het verder een engel van een man is, blijft het in deze discussies toch een man. Met m'n dochter kan ik er ook niet over praten omdat ik vind dat ze zelf aan het begin van haar leven staat met alle

groeipijnen die daar bij horen en ik denk niet dat ze daar mijn ballast bij nodig heeft. Kortom ik heb er behoefte aan om van gedachten te wisselen met vrouwen die vroeger in het vak hebben gezeten; er moeten er nog meer zijn zoals ik. Misschien dat ze hun ervaringen aan papier durven toevertrouwen. Zelf ben ik nog een beetje moed aan het verzamelen. Het is allemaal zolang geleden en het maakt veel oude wonden open. Ik hoop dat er veel vrouwen zullen reageren en dat ik me wat minder eenzaam zal voelen. Misschien is er een mogelijkheid om een soort telefooncirkel of correspondentieclub op te richten als er meer vrouwen zijn die hieraan behoefte hebben.

"Een huisvrouw uit Zwolle"

Beste redactie,

Ik wilde jullie door middel van deze brief feliciteren met de start van deze krant. Van een vriendin die wel eens bij de Rode Draad komt, hoorde ik dat er eindelijk een krant van en voor ons komt en ik ben onmiddellijk aan het schrijven geslagen. Zelf ben ik niet actief in de Rode Draad en heb ik ook (nog) geen behoefte daar verandering in te brengen. Maar dat neemt niet weg dat ik een grote behoefte heb aan info over dingen die voor mij belangrijk zijn, zoals goede medische en hygiënische adviezen en vooral niet te vergeten juridische en financiële adviezen nu het er naar uit gaat zien dat de prostitutiewet gewijzigd wordt. Hoe ik me moet opmaken kan het eerste het beste 'damesblad' me vertellen. Daar zit ik dus niet op de wachten maar goede voorlichting over de stand van zaken op politiek terrein vind ik in geen enkel dag- of weekblad of het moet het wel bekende tippelprobleem zijn, alsof dat de enige prostituées zijn. Volgens mij werken de meeste vrouwen in clubs (of vergis ik me daarin?) maar daar hoor of lees je nooit wat over. Behalve als die ons aller bekende klootzak van die zogenaamde 5 sterren club weer staat te bazelen. Alsof 'zijn meisjes' zelf het spreken verteerd zijn. Ik ben blij dat er nu een informatiebron en discussieplaats is voor/van de dames waar het werkelijk om gaat en meiden, laat eens weten of ik de enige ben die er zo over denkt en laat je uitdagen om je eigen mening te geven. Eén serieuze lezer heb je zeker!

Doel, "Marion"

P.S. Ik hoop dat het niet erg is dat ik niet mijn echte naam onder de brief zet, maar ik weet zeker dat het me op m'n werkplek niet in dank afgenomen zal worden als ze weten hoe ik er over denk.

Hallo Blacklight,

Ik had een hele enge huisbaas in het vorige bordeel waar ik werkte. Zo lelijk als de pest en hij stonk ook uit zijn bek. Iedere avond kwam hij de huur ophalen en dan bleef hij lang in mijn kamerje hangen in de hoop dat ik hem zag staan. Hij had al verschillende keren gevraagd of ik zin had om ergens een hapje te gaan eten. Toen ik zei dat ik daar geen zin in had, zei hij dat dat niet erg was want we konden ook wat anders gaan doen uiteindelijk was hij toch eten en drinken tegelijk. Ik antwoordde: "Als jij eten en drin-

ken tegelijk bent krijg ik spontaan anorexia nervosa" en toen heb ik mijn spullen gepakt en ben de deur uitgelopen nog voor hij mij er uit kon gooien. Ik ben wel trots op mezelf maar ik denk wel dat ik in de toekomst een beetje op mijn woorden moet gaan letten. Uiteindelijk kost het mij mijn vaste klanten als ik plotseling verhuis. Maar wie dan leeft.....voorlopig heb ik alweer een mooie stek gevonden en lach ik hem nog uit.

Doei, Marijke

Beste redactie,

Wat is er toch aan de hand met de hoeren in Nederland? Vroeger heb ik in een club gewerkt. Daar praatten we wel eens over vrouwen die achter het raam werken. Het was dan altijd in de trant van: "Ze zijn gek die wijven, dat ze het voor twee geeltjes doen." of "Mij niet gezien daar voor Jan en alleman te koop zitten." Later leerde ik wat melden kennen die achter het raam zitten. En zij zeiden juist tegen mij: "Je bent gek dat je de helft van je geld aan de baas geeft" en "achter het raam ben je vrij, iedere vent die je niet aanstaat stuur je weg". Iedere manier van werken heeft zijn voor- en nadelen. En iedereen mag zelf kiezen hoe zij gaat werken. Maar dat gekat op elkaar is toch helemaal niet nodig? In principe doen we allemaal hetzelfde? En voor mij is niemand er meer of minder om, of je nu een bad met gouden kranen hebt of een gewone wastafel.

Groetjes, Monique

Beste redactie,

Af en toe word ik misselijk van het soort hengsten die we allemaal dagelijks aan ons raam hebben. Sinds Aids is er een nieuw tijdperk voor ze aangebroken. Volop wordt er gevraagd "doe je het ook zonder?" terwijl er een joekel van een sticker op mijn venster geplakt zit waarop staat dat ik 'het' juist met doe. Maar goed, dat soort mannen willen graag afgewezen worden want dan hebben ze toch je aandacht en het kost niets. Een nog erger soort bestaat uit mannen die je een hele menukaart op laten sommen en dan "toch nog effe verder" willen kijken, na nog geprobeerd te hebben van ieder bedrag wat je noemt af te dingen. Maar het allerergst zijn die mannen die binnenkomen, je proberen aan te raken en dan plotseling tot het besef komen dat ze hun portefeuille in de auto hebben laten liggen.

Mannen die het zonder willen kijk ik zo uitdrukkingsloos mogelijk aan of ik kijk langs ze heen tot ze geneerd doorlopen. De menumannen laat ik zelf vertellen wat ze willen en dan noem ik de prijs wel. Zodra je de vraag omdraait schrikken ze, de serieuzen geven gewoon antwoord. Het portefeuille-soort timmer ik gewoon gratis op hun bek. Een rondje s.m. van de zaak. Al neemt het niet weg dat ik me er toch nijdig om maak. Op te lossen is het niet maar op te luchten wel. Zoals ik met dit briefje doe. Als ik wat vrolijker ben, stuur ik eens een paar geestiger ervaringen op want ik ken gelukkig ook een heleboel leuke, gekke, mooie, lieve, domme en lekkere mannen.

Tot schrijfs, Monica